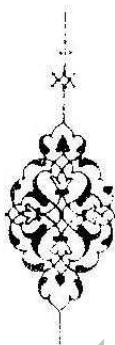

پرونده‌ی هسته‌ای
و ابعاد پیدا و پنهان آن

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سرشناسه :

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

فروست:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

شناسه افزوده:

شماره کتابشناسی ملی:

غضنفری، کامران، ۱۳۳۵

پرونده هسته‌ای و ابعاد پیدا و پنهان آن/ تألیف کامران غضنفری

تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۹۴.

ص: ۳۲۰

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۹۶۹.

جمهوری اسلامی ایران؛ ۳۸.

۵-۷۶۳-۴۱۹-۹۶۴-۹۷۸ : ۱۲۰۰۰۰ ریال

فیپا.

فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

۳۸۶۱۸۰۰

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: پرونده هسته‌ای و ابعاد پیدایش پنهان آن

تألیف: کامران غضنفری

نوبت چاپ: اول، زمستان ۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

حروف‌چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۷۶۳-۵

ISBN: 978-964-419-763-5

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irfdc.ir

فهرست مطالب

۱۱		مقدمه
۱۳		پیشگفتار
۱۷		فصل اول: پرونده‌ی هسته‌ای در دولت حاجت‌الاسلام سیدمحمد خاتمی
۱۹		سابقه‌ی موضوع
۲۵		قطعنامه شورای حکام در شهریور ۳۸۲
۲۹		بیانیه‌ی سعدآباد (بیانیه تهران)
۳۹		تفاهم‌نامه‌ی بروکسل
۴۲		تفاهم‌نامه‌ی پاریس
۵۱		وقایع سال ۱۳۸۴
۵۴		جمع‌بندی عملکرد سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴
		موضع مقام معظم رهبری نسبت به مواضع تیم هسته‌ای در سال‌های
۵۶		۱۳۸۲ الی ۱۳۸۴
۶۳		فصل دوم: پرونده‌ی هسته‌ای در دولت دکتر محمود احمدی‌نژاد
۶۵		تغییر سیاست هسته‌ای در دولت نهم
۷۸		دستگیری حسین موسویان
۸۵		ماجرای سیروس ناصری

- گزارش نهادهای اطلاعاتی آمریکا ۹۳
- حل و فصل موضوعات با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ۹۵
- قطعه‌نامه‌ی شورای امنیت در اسفند ۸۶ ۹۷
- مذاکرات دکتر جلیلی با گروه ۵+۱ ۹۹
- فصل سوم: مقام معظم رهبری و بحث مذاکره و رابطه با آمریکا ۱۰۵
- فصل چهارم: پرونده‌ی هسته‌ای در دولت حجت‌الاسلام دکتر حسن روحانی ۱۱۵
- مذاکرات ژنو ۱۱۷
- فصل‌های نایب‌داری معاهدات ۱۲۴
- پهنه‌سازی بیم مذاکره‌کننده ۱۲۸
- جوسازی‌های تبلیغاتی ۱۳۵
- برنامه‌ی اقدام مشترک ۱۳۷
- تعهدات گام اول ایران ۱۳۸
- بررسی و تحلیل تعهدات کام‌پل ایران ۱۴۰
- (الف) حق غنی‌سازی اورانیوم ۱۴۰
- (ب) پروژه‌ی راکتور آب‌سنگین اراک ۱۴۹
- (ج) وضعیت سانتریفیوژها ۱۵۲
- (د) ارائه اطلاعات سری هسته‌ای به آژانس ۱۵۴
- (ه) تحقیقات هسته‌ای ۱۵۷
- (و) پذیرش بازرسی‌های گسترده و بی‌سابقه ۱۵۸
- تعهدات غربی‌ها ۱۶۲
- بررسی و تحلیل تعهدات غربی‌ها ۱۶۳
- (الف) ترک برداشتن سازمان تحریم‌ها! ۱۶۳
- (ب) توقف تلاش برای کاهش خرید نفت از ایران ۱۶۸
- (ج) تعلیق تحریم‌های بیمه‌ی بخش حمل و نقل دریایی و هوایی ۱۶۹
- (د) تعلیق تحریم‌های طلا و فلزات گرانبها ۱۷۰

- ه) تعلیق تحریم صادرات پتروشیمی ۱۷۱
- و) تعلیق تحریم صنعت خودرو و قطعات هواپیماهای غیرنظامی توسط آمریکا.. ۱۷۳
- ز) ایجاد کانالی جهت تجارت امور انسان دوستانه ۱۷۵
- ح) عدم تصویب و اعمال تحریم‌های جدید..... ۱۷۹
- عدم لغو تحریم‌های غیرهسته‌ای ۱۸۷
- پذیرش قطعنامه‌های شورای امنیت ۱۸۸
- توافق نهایی (گام نهایی) ۱۹۱
- بررسی و تحلیل گام نهایی ۱۹۳
- نصف بلندمدت بودن دوره ۱۹۳
- ب) بررسی ساستن نگرانی‌های مربوط به راکتور اراک ۱۹۴
- ج) حذف تحریم‌های هسته‌ای شورای امنیت و تحریم‌های چندجانبه و ملی ۱۹۵
- د) غنی‌سازی با تعریف عرف ۱۹۷
- ه) تصویب و اجرای پروکل الحاقی ۲۰۱
- و) گام بعد از نهایی ۲۰۴
- دلیل تن‌دادن به توافقنامه‌ی ژنو ۲۰۶
- برکناری برخی مدیران و عناصر مؤثر در جمع‌شدن ۲۰۸
- بررسی علل برخی مواضع آقای ظریف ۲۱۱
- الف) سوابق ظریف تا سال ۱۳۶۶ ۲۱۲
- ب) نقش ظریف در پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ ۲۱۷
- ج) کمک به آمریکا در حمله به افغانستان ۲۲۱
- د) ظریف، خاتمی و جورج سوروس ۲۲۲
- ه) ظریف و مقامات آمریکایی ۲۲۶
- و) تأیید دروغ بزرگی به نام هولوکاست ۲۲۸
- ز) ترس از قدرت نظامی آمریکا: ۲۳۰
- ح) حمایت از سران فتنه ۲۳۱

- ط) عدم تصریح در نامشروع بودن رژیم صهیونیستی ۲۳۲
- ی) انفعال در برابر گستاخی‌های عربستان ۲۳۴
- ک) همسویی با مخالفان دولت سوریه ۲۳۵
- ل) زمینه‌سازی برای بهره‌برداری‌های تبلیغاتی غربی‌ها علیه ایران ۲۳۶
- م) جلوگیری از برگزاری جشنواره‌ی ضدآمریکایی ۲۴۰
- ن) ممانعت از ورود هیئت نظامی کره‌ی شمالی ۲۴۱
- س) تلاش برای جلوگیری از برگزاری رزمایش‌های نیروهای مسلح ۲۴۱
- گستاخی‌ها، دشمنی‌ها و تهدید به حمله‌ی نظامی از سوی آمریکا ۲۴۲
- جسارت به جمهوری اسلامی توسط سایر متحدان آمریکا ۲۴۹
- حمایت از شبه‌گران و ضدانقلابیون ۲۵۲
- هماهنگی آمریکا و اسرائیل در توافق ژنو ۲۵۹
- تغییر نظام، هدف و آفتاب آمریکا ۲۶۴
- طرح ادعاهای حقوق بشری، مبارزه با تروریسم ۲۶۷
- جوسازی مقامات دولتی علیه متحدان و توافقنامه‌ی ژنو ۲۶۹
- مواضع مقام معظم رهبری نسبت به توافقنامه‌ی ژنو ۲۷۸
- مقاومت، راه‌حل اساسی ۲۸۳
- کتابنامه ۲۸۹

مقدمه

یکی از پیشرفته‌ترین دانش‌ها و فناوری‌های دوران معاصر، دانش و فناوری هسته‌ای است که طیف وسیعی از دانش‌های گوناگون را دربر می‌گیرد و دستاوردهای آن در زمینه‌های گوناگون همچون پزشکی، کشاورزی، تولید برق، صنایع غذایی، اکتشاف نفت و... کاربرد داشته و تصور اینکه دانش هسته‌ای فقط برای تولید برق و انرژی می‌باشد، تصور صحیحی نیست.

صنعت هسته‌ای کشور طی چند دهه گذشته، فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذاشته است. طی این مدت، صدها تن از متخصصین، دانشمندان رشته‌های گوناگون دانشگاهی، دست به دست هم داده تا این صنعت شکوفا گردد و بار بار بنشینند. البته همواره این مسیر با سختی‌ها و کارشکنی‌های فراوانی از جانب دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران، همراه بوده است. بعضی اوقات تعدادی از مسئولین دست‌اندرکار نیز متوجه نقش‌های بیگانگان برای به تعطیلی کشاندن صنعت هسته‌ای کشور نمی‌شدند و با آنان همراه می‌شدند.

با همه‌ی این مشکلات و نامایمات، فداکاری برخی عناصر مؤمن در حین گذشتگان، باعث رشد و اعتلای صنعت هسته‌ای کشور شد و دستاوردهای بزرگی همچون دستیابی به غنی‌سازی ۲۰ درصد، برپایی راکتور آب‌سنگین اراک، راه‌اندازی سایت فردو، تولید سانتریفیوژهای نسل جدید و... از جمله ثمرات تلاش‌های خالصانه‌ی آنان بود. این پیشرفت‌ها باعث شد تا دشمنان خبیث و سرسخت نظام جمهوری اسلامی ایران یعنی آمریکا، انگلیس و رژیم صهیونیستی به فکر مقابله‌ی جدی با جمهوری اسلامی افتادند و با همکاری سازمان‌های جاسوسی سه کشور، طرح خرابکاری‌های گوناگون در سایت‌های هسته‌ای کشور و شناسایی و ترور

دانشمندان هسته‌ای کشور در دستور کار آنان قرار گرفت. پس از چندی، تروریست‌های وابسته به سازمان‌های جاسوسی سیا و موساد، اقدام به ترور شهیدان شهرداری، علیمحمدی، احمدی روشن و رضائی‌نژاد نمودند.

برعکس تصور دشمن، این خرابکاری‌ها و ترورها نه تنها باعث کندشدن کارها نشد، بلکه شوق دانشجویان جوان برای پیوستن به صنعت هسته‌ای کشور را نیز دوچندان کرد. در نتیجه‌ی پیشرفت‌های هر روزه صنعت هسته‌ای و دستیابی به فرآورده‌ها و ابتکارات جدید، شاهد تولید، نصب و راه‌اندازی ۱۹ هزار سانتریفیوژ بودیم.

فنی در سال گذشته، کشورهای غربی به سردمداری آمریکا، تحریم‌های گسترده‌ای را علیه جمهوری اسلام ایران اعمال کردند تا با خسته‌کردن مردم ما، آنان را وادار کنند از حقوق هسته‌ای خود چشم‌پوشند که نتوانستند به این هدف دست پیدا کنند. اما در دولت یازدهم دور جدیدی از تلاش‌های دیپلماتیک تحت عنوان مذاکرات ژنو انجام گرفت که باعث حاشیه‌سازی‌های بسیاری شد.

در این کتاب ضمن مرور احوال مذاکرات هسته‌ای در دولت آقای خاتمی و دولت آقای احمدی‌نژاد، به رویکرد هسته‌ای روحانی پرداخته، مذاکرات ژنو و مسائل پیرامونی آن نیز مورد کنکاش و بررسی قرار گرفته است. امید که این تلاش مورد استفاده علاقمندان قرار گیرد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی در راستای روشن کردن اسناد تلف پرونده‌ی هسته‌ای ایران و افشای ماهیت اقدامات دشمنان کینه‌توز انقلاب اسلامی، نظام جمهوری اسلامی ایران اقدام به انتشار این اثر کرده است. در پایان ضمن تقدیر از نویسنده محترم کتاب از همکاران محترم در مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات تشکر و قدردانی می‌شود.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

پیشگفتار

طی یک دهه گذشته فشارهای بسیاری از سوی کشورهای غربی به سردمداری آمریکا، علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال شده است. سؤال مهمی که در اذهان بسیاری از افراد ممکن است ایجاد شده، این است که اصولاً فناوری هسته‌ای چه اهمیتی دارد که به خاطر آن از سوی کشورهای بیگانه بین‌المللی فشارها به جمهوری اسلامی ایران وارد می‌شود؟ همان‌گونه که در مقدمه‌ی کتاب نیز اشاره شده، فناوری هسته‌ای کاربردهای گسترده‌ای در زمینه‌های گوناگون دارد و یکی از عوامل مهم در پیشرفت علمی و شکوفایی اقتصادی کشور می‌باشد. برای آشنایی بیشتر با کاربردهای گوناگون فناوری هسته‌ای، به بخش‌هایی از مصاحبه‌ی مهندس حسین آبنیکی معاون سابق سازمان انرژی اتمی ایران، اشاره می‌کنیم:

«فناوری هسته‌ای در بخش کشاورزی کشور و مردم بیگم مانند پزشکی بسیار مورد استفاده است. داشتن این فناوری نقش خیلی جدی در مسیر توسعه صنعتی و حوزه‌های دیگر فناوری دارد. در واقع بخش زیادی از اهداف توسعه‌ی ما منوط به پیشرفت‌های هسته‌ای است. در حوزه‌ی کشاورزی، فناوری هسته‌ای می‌تواند کاربردهای مختلفی در زمینه‌ی رفع آفات گیاهی یا نگهداری طولانی‌مدت محصولات داشته باشد. از زمان برداشت محصولات تا زمانی که به دست مصرف‌کننده‌ی نهایی می‌رسد، حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد دورریز و ضایعات داریم که با کمک فناوری هسته‌ای می‌توان این درصد را کاهش داد. با کمک فناوری هسته‌ای و به روش پرتودهی می‌توان مدت نگهداری محصولات را نیز افزایش داد. برای مثال اگر برای رساندن یک گل به بازار مصرف کمتر از دو یا سه روز فرصت داشته باشیم، به وسیله‌ی پرتودهی می‌توان مدت نگهداری را تا ۱۴ روز ارتقاء داد. بسیاری از محصولات را که

نگهداری آنها نیاز به سردخانه و شرایط خاص دارد، به کمک پرتودهی می‌توان در شرایط عادی نگهداری کرد. حتی ما می‌توانیم به وسیله‌ی پرتودهی در محصولات استراتژیک مانند گندم پیشرفت زیادی داشته باشیم. بنابراین، حوزه‌ی کشاورزی برای توسعه به طور جدی به فناوری هسته‌ای متکی است. اگر ما بتوانیم از فناوری هسته‌ای خوب استفاده کنیم، با همین ظرفیت فعلی کشاورزی خواهیم توانست غذای مورد نیاز ۸ تا ۱۰ میلیون نفر را با هزینه‌ای نزدیک به صفر، تأمین کنیم.

ما در حوزه‌ی پزشکی در مراحل مختلف تشخیص و درمان بیماری‌ها می‌توانیم از این فناوری بهره ببریم. در تشخیص بسیاری از بیماری‌ها، تنها راه، استفاده از فناوری هسته‌ای است. فناوری هسته‌ای در درمان بسیاری از بیماری‌های صعب‌العلاج نقش مؤثر دارد. در حال حاضر ما حدود ۱۰۰۰ مزار نفر را به کمک رادیوداروها درمان می‌کنیم. اوایل این رادیوداروها را از غرب تهیه می‌کردیم اما بعد از آنکه غرب دیگر این رادیوداروها را در اختیار ما نگذاشت و ما در فناوری هسته‌ای به پیشرفت رسیدیم، به تولید قطعات سوخت در راکتور تهران پرداختیم. در حال حاضر مردم ما رادیوداروهای تولید داخل استفاده می‌کنند و علاوه بر تأمین نیاز داخل، امکان صادرات به بیرون را نیز برای این محصولات را فراهم کرده است. فناوری هسته‌ای همچنین در استریل کردن تجهیزات پزشکی، نقش قابل توجهی دارد. برای مثال، سرنگ‌هایی را که در تیراژ چند ده و چند صد میلیون تولید می‌شوند، می‌توان با پرتودهی هسته‌ای استریل کرد که مقرون به صرفه است، با محیط زیست سازگاری بالایی دارد»^۱.

مهندس آبنیکی درباره‌ی کاربردهای دیگر فناوری هسته‌ای می‌گوید:

«در زمینه‌های صنعتی مثل نفت می‌توان به کمک فناوری هسته‌ای اقدامات بسزایی انجام داد. از این فناوری می‌توان برای سنجش سطح سیالات و مایعات در برج‌های تخت و مجموعه‌های دیگر استفاده کرد. تشخیص سطح و میزان سیالات زیرزمینی یا اکتشاف نفت می‌تواند تا میزان زیادی به فناوری هسته‌ای وابسته باشد.

۱. امین حسینی، «صدها صنعت از کف دریا تا طاق فضا به فناوری هسته‌ای بند است»، ویژه‌نامه روزنامه جوان، ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۳، ص ۱۰۶؛ همچنین رک. به: حسین میری، «بیشتر داروهای پزشکی هسته‌ای را در داخل می‌سازیم»، ویژه‌نامه روزنامه جوان، ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۳، ص ۱۱۱

کاربرد جدی دیگر فناوری هسته‌ای همان تولید انرژی الکتریکی از طریق فناوری هسته‌ای و به‌وسیله‌ی راکتورهای قدرت است. نیروگاه بوشهر در حال حاضر هزار مگاوات برق تولید می‌کند، درحالی‌که در چشم‌انداز ما تولید ۲۰ هزار مگاوات پیش‌بینی شده است... برخی کشورها تا حدود ۶۰ یا ۷۰ درصد برق خود را از این حوزه تأمین می‌کنند که به عنوان سوخت پاک معروف است.

انرژی هسته‌ای کاربردهای جدی در استفاده از باتری‌های هسته‌ای و موتورهای هسته‌ای دارد. باتری‌های هسته‌ای برای کاوشگرهایی که در مدار زمین و خارج از جو زمین به کرات دیگر فرستاده می‌شوند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای ۱۰ سال آینده ما اهدافی جدی را در صنعت هوا-فضا استفاده از فناوری هسته‌ای تبیین کرده‌ایم. موتورهای هسته‌ای هم در زیر دریا و هم در فضا کاربردهای بسیار جدی دارند.^۱ ایشان در بخش دیگر، از مصاحبه اظهار می‌دارند:

«در شرایط موجود، فناوری هسته‌ای در تمام حوزه‌های مصرفی بشر مورد استفاده قرار می‌گیرد و ما نمی‌توانیم به توسعه‌ی صنعت و اقتصادی برسیم، مگر آنکه این فناوری را در اختیار داشته باشیم. بنابراین اگر قرار است توسعه‌ی صنعتی کشور بچرخد، لازم است چرخ ساترفیوژها بچرخد و راکتورهای هسته‌ای ما را بچرخد تا بخش کشاورزی و بخش پزشکی و صنعتی ما بتواند از این فناوری به طور کامل استفاده کند. این تصور که انرژی هسته‌ای یک انرژی فانتزی است و تنها کاربرد آن این است که برای تولید انرژی در بین کشورها برهم بزند و ما را در موازنه قدرت در جهان ارتقاء دهد، اصلاً تصور صحیحی نیست. حتی اورانیوم غنی شده با غنای بالای ۲۰ درصد نیز کاربردهای بسیار زیاد صلح‌آمیز دارد. بالا رفتن غنای اورانیوم اصلاً به معنی شروع استفاده غیرصلح‌آمیز نیست. از ضرورت‌های توسعه‌ی صنعتی و اقتصادی کشور ما، داشتن فناوری هسته‌ای است. بیش از داشتن فناوری هسته‌ای، ما به صنعت هسته‌ای نیاز داریم. ما به مجموعه‌ای از فناوری هسته‌ای برای توسعه‌ی اقتصادی نیازمندیم. این فناوری را غرب در اختیار ما قرار نخواهد داد».^۲

دانشمندان هسته‌ای ایران از سویی در بخش دامپزشکی، علوم دامی و آبزیان توانسته‌اند

۱. همان، ص ۱۰۷

۲. همان

رادیوواکسن و کیت تشخیصی بیماری‌های دامی را تولید کرده و از پرتو گاما به منظور افزایش تولید مثل دام، طیور و آبزیان استفاده کنند. علاوه بر این از فناوری هسته‌ای در بهبود خصوصیات کمی آبزیان، کاهش آلودگی‌های میکروبی گوشت قرمز، ماهی، میگو، مرغ و شترمرغ، با حفظ خواص شیمیایی و حسی و نیز کاهش آلودگی‌های میکروبی و افزایش سطح بهداشت در خوراک مصرفی دام، طیور، آبزیان و حیوانات آزمایشگاهی استفاده می‌کنند.^۱

به غیر از موارد فوق‌الذکر، فناوری هسته‌ای در بسیاری از صنایع و علوم کاربردی دیگر نیز تأثیر داشته و نقش مهمی را ایفا می‌کند. لذا اگر چرخ صنعت هسته‌ای بچرخد، چرخ بسیاری از صنایع دیگر هم خواهد چرخید و توسعه‌ی علمی و اقتصادی تسریع می‌یابد. در ادامه‌ی مطلب به بررسی این موضوع خواهیم پرداخت که دولت‌های خاتمی، احمدی‌نژاد و روحانی هرکدام چه نگرشی به موضوع هسته‌ای داشته و با پرونده‌ی هسته‌ای چگونه برخورد کرده‌اند.

کامران غضنفری

۱. فاطمه نجیمی، «انرژی هسته‌ای از تولید گل رز تا قتل عام کرم انار»، ویژه‌نامه‌ی روزنامه‌ی جوان، ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۳، ص ۱۱۲